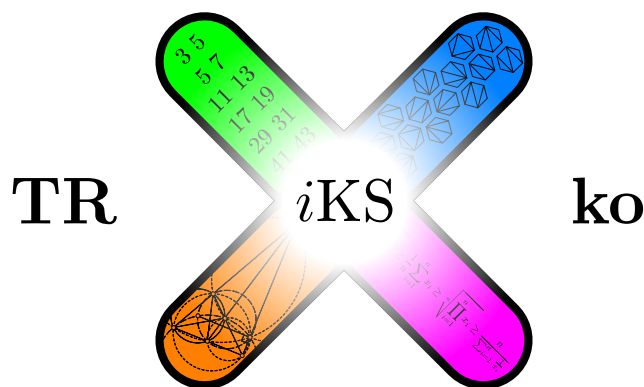

Úloha 1. Ať $n \in \mathbb{N}$, dále mějme celá čísla $a_1, a_2, \dots, a_n$ splňující $a_1 + a_2 + \dots + a_n = 1$. Na stole na sobě leží dva soustředné kruhy. Na obvodu menšího jsou postupně po směru hodinových ručiček v pravidelných intervalech napsaná čísla $1, 2, \dots, n$, na obvodu většího jsou naopak napsaná čísla $a_1, a_2, \dots, a_n$. Kruhy lze proti sobě natočit do n různých poloh – v každé poloze jsou čísla na jejich obvodech spárovaná do dvojic. Pro danou polohu kruhů vždy vynásobme tyto lícující dvojice a všech n součinů sečtěme. Dokažte, pro každé dvě různé polohy obdržíme různá čísla.

Řešení. Ukážeme, že vzniklá čísla dávají různé zbytky. Búno ať jsou nejprve proti sobě dvojčky čísel i, a_i , jejich vynásobením a sečtením výsledků máme $\sum_{i=1}^n i \cdot a_i$. Pokud kruhy otočíme o k pozic, modulo n dostáváme výsledek $\sum_{i=1}^n (i + k) \cdot a_i$. Rozdíl výsledků je proto (modulo n) roven

$$\sum_{i=1}^n (i + k) \cdot a_i - \sum_{i=1}^n i \cdot a_i \equiv \sum_{i=1}^n k \cdot a_i \equiv k \cdot \sum_{i=1}^n a_i \equiv k \pmod{n}$$

ze zadání. Pro různá natočení $0 \leq k \leq n - 1$ proto nutně dostáváme různé zbytky modulo n , získaná čísla tedy musí být po dvou různá. □

Úloha 2. Jsou dána tři různá nenulová reálná čísla a, b, c splňující

$$a + \frac{1}{b} = b + \frac{1}{c} = c + \frac{1}{a}.$$

Součin abc je navíc v absolutní hodnotě různý od 1. Dokažte, že $a = b = c$.

Řešení. Ekvivalentní úpravou první rovnosti dostáváme

$$a - b = \frac{b - c}{bc}.$$

Cyklickým přejmenováním proměnných máme další dvě takové rovnosti. Pro spor ať se některá dvě čísla nerovnájí, búno $a \neq b$. Potom využitím tří získaných rovností dostáváme

$$a - b = \frac{b - c}{bc} = \frac{c - a}{bc \cdot ca} = \frac{a - b}{bc \cdot ca \cdot ab}.$$

Vydělením nenulovým $a - b$ a úpravou dostáváme $(abc)^2 = 1$, což je ve sporu s $|abc| \neq 1$ ze zadání. □

Úloha 3. Číslo $0 < a < 1$ vznikne tak, že za jeho desetinnou čárku napíšeme desítkové zápisy čísel $n!$ pro všechna $n \in \mathbb{N}$ v námi zvoleném pořadí (a každé z nich použijeme právě jednou). Může být a racionální?

Řešení. Nemůže. Pokud by a bylo racionální, musel by se jeho desetinný zápis od nějakého místa periodicky opakovat. Předpokládejme tedy, že by od nějakého místa měl periodu délky $k \in \mathbb{N}$. Protože desítkové zápisy používaných čísel vždy začínají nenulovou cifrou, tato perioda nemůže obsahovat samé nuly. Z čísel tvaru $m!$ pro $m > 10^k$ je však v předperiodě použito pouze konečně mnoho, některé z nich se tedy musí vyskytovat v periodické části zápisu a . To ale není možné, neboť všechna taková čísla obsahují úsek alespoň k nul. $\square$

Úloha 4. V některém políčku čtvercového bitevního pole 101×101 stojí tank. Letadlo tank nevidí, ale může vždy vystřelit na jedno libovolné políčko. Pokud je tank zasažen, přejede na políčko sousedící stranou s tím výchozím, v opačném případě zůstává na místě. Tank bude zničen, jakmile ho letadlo zasáhne alespoň dvakrát. Kolikrát nejméně musí letadlo vystřelit, aby tank určitě zničilo?

Řešení. Letadlo zničí tank právě tehdy, když splní následující podmínky

- (1) vystřelí do každého políčka alespoň jednou,
- (2) pokud vystřelilo do políčka A a přitom do některého sousedícího políčka ještě nikdy nevystřelilo, musí do A někdy vystřelit znovu.

Pokud by letadlo jednu z těchto podmínek nesplnilo, tak by zřejmým způsobem mohl přežít, splnění podmínky (1) přitom zaručuje první trefení tanku a splnění podmínky (2) zaručuje druhou trefu.

Hledejme tedy optimální strategii letadla. Políčka, do kterých vystřelí pouze jednou obarveme černě (jejich počet označme c), ostatní obarveme bíle (jejich počet označme $b = 101^2 - c$). Díky podmínce (2) žádná dvě černá políčka nesmí sousedit. Navíc bůno můžeme předpokládat, že letadlo nejprve vystřelí na všechna bílá políčka, poté na všechna černá a pak znovu na všechna bílá (pokud žádná dvě černá políčka nesousedí, je to fungující strategie, která pro dané obarvení políček spotřebovává minimální počet střel). Celkový počet střel je potom roven $c + 2b = 2 \cdot 101^2 - c$.

Dle předchozího tedy stačí maximalizovat c , tj. určit, kolik nejvýše políček šachovnice lze obarvit černě, aniž by se některá dvě černá políčka dotýkala stranou. Očividnou odpovědí je šachovnicové obarvení s černými políčky v rozích, které dává $\frac{101^2+1}{2}$ černých políček. Jeho optimalitu snadno dokážeme indukcí přes lichá n popisující velikost strany šachovnice: pro šachovnici 1×1 má optimální obarvení $\frac{1^2+1}{2} = 1$ černé políčko. Předpokládejme, že pro šachovnici $n \times n$ má optimální obarvení $\frac{n^2+1}{2}$ černých políček. Šachovnice $(n+2) \times (n+2)$ obsahuje navíc pouze oblast, kterou lze pokrýt $n+1$ čtverci 2×2 , v každém takovém čtverci 2×2 ale může být nejvýše jedno černé políčko, což celkem dává nejvýše $\frac{n^2+1}{2} + n + 1 = \frac{(n+2)^2+1}{2}$ černých políček, jak jsme chtěli.

Celkem jsme tedy dokázali, že $c \geq \frac{101^2+1}{2}$ a rovnost skutečně nastává pro šachovnicové obarvení, letadlo tedy potřebuje $2 \cdot 101^2 - \frac{101^2+1}{2} = \frac{3 \cdot 101^2 - 1}{2}$ střel. $\square$

Úloha 5. Střed kružnice ω_2 leží na kružnici ω_1 . Dále X leží na kružnici ω_1 a vně kružnice ω_2 . Dva body P, Q jsou zvoleny na ω_2 tak, aby XP a XQ byly tečny k ω_2

z bodu X . Přímky XP a XQ se podruhé protínají kružnici ω_1 po řadě v bodech R a S . Dokažte, že přímka PQ půlí úsečku RS .

Řešení. Střed kružnice ω_2 označme Y . Kružnice ω_1 je opsaná trojúhelníku XRS . Protože jsou přímky XR a XQ tečny kružnice ω_2 , leží její střed Y na ose úhlu $\sphericalangle RXS$. Bod Y je proto Švrčkův bod trojúhelníku XRS vůči vrcholu X . Kolmice z Y na RS tedy prochází středem M úsečky RS . Body P, Q jsou ale ze zadání po řadě paty kolmic z T na XR a XS . Body P, M, Q potom leží na Simsonově přímce odpovídající bodu D a trojúhelníku XRS , čímž jsme hotovi. $\square$